

Lupa auttaa! –hankkeen loppuraportti

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.05.2019 § 28

Sivistystoimenjohtaja Kimmo Kuusimäki

Lupa auttaa! –hankkeen tavoitteet (palvelulupaukset) on esitelty osoitteessa <https://www.lupaauttaa.fi/>

Naantaliin perustettiin ohjausryhmä, joka koordinoi palvelulupausten toteuttamista. Ryhmän toimintaan osallistuivat: sivistystoimenjohtaja Kimmo Kuusimäki (puheenjohtaja), johtava koulupsykologi Cecilia Forsman (sihteeri), MLL pj. Minna Liesegang, Srk. lapsityönohjaaja Tuulikki Palonen-Poikkeus, Nuorisoparlamentin pj. Essi Mustalahti/Akusti Suomi, Naantalin vanhemmat ry:n puheenjohtaja Terhi Arvonen, vapaa-aikatoimen päällikkö Eija, Laurila, varhaiskasvatuksen johtaja Kaisa Rantala, varhaiskasvatuksen esimies Ritva Parviainen, perusopetuksen johtava rehtori Vesa Malin, Naantalin lukion rehtori Eija Mäenpää, RASEKO:n rehtori Leena Yli-Liipola, perusturvajohtaja Iiro Pöyhönen, ylläkäri Kristian Kallio, johtava hoitaja Hannele Nikander-Tuominen, perhepalvelujen päällikkö Jutta Merilahti/Liisa Hankavuori ja vastaava perheohjaaja Satu Lehmus-Lehto. Ryhmä kokoontui säännöllisesti 7.4.2017-19.1.2019. Ryhmän toimintaa jatkaa hankkeen päättymisen jälkeen kuntakohtaisen oppilashuollon ohjausryhmä (KuntO).

Ohjausryhmä kuvasi lapsiperheiden palvelut yksiin kansiin https://issuu.com/naantalin_kaupunki/docs/issuu_lapsiperheiden_palvelut_naant

Palvelulupausten lisäksi ryhmän aloitteesta perustettiin osa-aikainen hyvinvointikoordinaattorin tehtävä koordinoimaan koko kunnan hyvinvoinnin kehittämistä.

Lupa auttaa! –hankkeen palvelulupausten toteutuminen:

Sivistystoimenjohtaja Kimmo Kuusimäki:

Päiväkodeista ja kouluista saa apua

Sivistyspalvelut valmisti palveluverkkoselvityksen, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 10.9.2018. Selvityksen tuloksena suunnitellaan uusia perhetaloja ja kampuksia palvelemaan kaikkia toimijoita eri kaupunginosissa. Perhetalot ja kampukset yhdistävät varhaiskasvatuspalvelut ja perusopetuksen saman katon alle. Muut palvelut voivat sijoittua tarpeen mukaan heille varattuihin tiloihin. Perhetalo voi toimia kyläkeskuksena, jossa ihmiset kohtaavat toisiaan aamusta iltaan.

Perhetaloihin siirtymistä valmistellaan toimintakulttuuria kehittämällä. Pilotina on käynnistynyt Merimaskussa THL:n Luo luottamusta – suojele lasta –toimintatapa/koulutus. Uusina toimintatapoina on aloittanut vertaissovitte-lu Verso ja miniVerso.

Varhaiskasvatuksessa perheiden palveluja on kehitetty poistamalla 1.8.2019 lukien subjektiivisen varhaiskasvatuksen rajauksen poisto.

Alle kouluikäisten lasten varhaisen tuen tiimi aloittaa toimintansa kolmen toimijan yhteistyönä: varhaiskasvatus, neuvola ja kotipalvelu. Yhteistyökumppaneina toimivat lapsiperhepsykologit, varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja perhepalvelujen tiimi. Neuvola koordinoi työtä.

Ylilääkäri Kristian Kallio:

Lastenlääkärit jalkautuvat maakuntaan

Lupa auttaa - hankkeen ja myös Naantalin paikallisen LAPE-yhteistyön yhtenä palvelulupauksena oli toteuttaa lastenlääkärien jalkautuminen maakuntaan. Naantalissa erikoissairaanhoidon jalkautuva lastenlääkäri eli avopediatri on toiminut tammikuusta 2017 lähtien. Avopediatri on tehnyt runsaasti yhteistyötä varsinkin koulujen, neuvoloiden sekä sosiaalipalvelujen kanssa täten tiivistänyt yhteistyötä sekä nopeuttanut varhaista puuttumista sekä hoitoon pääsyä. Erityisesti koulupoissaolojen varhaisen tuen mallin käyttöönotto on tehostanut varhaista puuttumista nuorten haasteisiin. Avopediatrin tuella on kehitetty ruoka-aineallergioiden toteamista ja erityisruokavalioiden määrittelyä yhteistyössä terveystieteiden, varhaiskasvatuksen, koulujen sekä ruokapalvelun kanssa. Avopediatri on ollut vahvasti mukana ylipainoisten lasten perheiden tukemisessa, jossa 4-vuotisneuvolan iässä (jos pituuspaino yli +30% tai +10%muutos / 5cm pituuskasvua ja motivaatio perheellä elintapojen muutokseen) ylipainoisten lasten perheet ohjataan painotiimin (terveydenhoitaja, fysioterapeutti, neuvolan perhetyön terveydenhoitaja) tapaamisiin avopediatrin käynnin jälkeen.

Avopediatrin jalkautuminen on tuonut merkittävää jämäkkyyttä tapaan puuttua moniammatillisista tukea tarvitsevien lasten ja nuorten ja heidän perheittensä haasteisiin. Yhteistyö kunnan omien toimijoiden kanssa on lisännyt perustason osaamista huomattavasti. Avopediatri on paikallisesti kouluttanut neuvolaterveydenhoitajia, kouluterveydenhoitajia, sekä terveyskeskuksen hoitajia ja lääkäreitä lastentauteihin liittyvien asioiden osalta. Monien perheiden hoitosuhde on saatu pidettyä Naantalissa, eikä lähetetty erikoissairaanhoidon ole useimmiten tarvittu lainkaan. Systemaattista toimintaa on ollut vasta vähän aikaa, mutta taloudellinen trendinomainen hyöty on jo selvästi alustavasti nähtävissä sekä lastenneurologian että lasten- ja nuorisopsykiatrian vähentyneinä erikoissairaanhoidon kustannuksina.

Ylilääkäri Kristian Kallio:

HANKE MUUTTAA AMMATTILAISTEN JA KANSALAISTEN PALVELUASENNETTA: ON LUPA AUTTAA!

Lupa auttaa - hankkeen ja myös Naantalin paikallisen LAPE-yhteistyön yhtenä palvelulupauksena oli muuttaa ammattilaisten ja kansalaisten toimintakulttuuria kohti asiakaslähtöisempää palvelutapaa.

Ammattilaisten asiakaslähtöinen palvelutapa on pääsääntöisesti ollut aina aiemminkin oletusarvoinen toimintatapa. Asiakaslähtöinen toiminta on suh-

teellisen helppoa, mikäli asiakkaan tarpeet ovat yksinkertaisia ja palvelut rajoittuvat harvoin yksikköihin. Haasteita syntyy, jos palveluntarve on runsas ja palvelut on räätälöitävä sopiviksi ja asiakaslähtöisiksi monen eri ammattilaisen ja asiakkaan yhteistyönä. Naantalin LAPE – hankkeessa on saatu johtavien viranhaltijoiden yhteistyönä muodostettua toimintamalleja, joiden avulla paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden palvelusta on saatu muodostettua entistä asiakaslähtöisempää. Naantalin sosiaali- ja terveyspalvelut on perustanut oman palveluasennetyöryhmän, joka jatkaa aloitettua työtä, ryhmä on aloittanut säännöllisen toimintansa, tavoitteena on kehittää aikaisempi hyvällä tasolla oleva naantalilaisten LAPE-ammattilaisten palveluasenne erinomaiseksi.

Perhepalvelujen päällikkö Liisa Hankavuori:

Lastensuojelu arvioi ja toimii näyttöön perustuen

Vuonna 2018 lapsiperheiden sosiaalityö on käynyt läpi Lape-hankeen lastensuojelun katsastuksen, jonka tuloksena lapsiperheiden sosiaalityön omavalvontasuunnitelma ja prosessit on päivitetty, työntekijöiden osaaminen kartoitettu ja asiakaspalaute laite Roidu on otettu käyttöön.

Vastaava perheohjaaja Satu Lehmus-Lehto:

Lapsiperheiden sosiaalityöstä työntekijöitä osallistui Pesäpuu ry:n Lapsilähtöinen palvelutarpeen arviointi –koulutukseen marraskuussa 2017. Kohtaamisen kuusi koota: Katso, Kuule, Keskity, Kehu, Kerro, Kunnioita.

Vapaa-aikatoimen päällikkö Eija Laurila:

Vapaa-aika ja kolmassektori

Pikkunuokkari

Järjestettiin kesäkuun kolmena ensimmäisenä viikkona. Kokoontumispaikana toimi Taimon koulu. Osallistujia oli joka päivä hyvin ja vanhemmilta tuli viestiä, että toiminnan toivotaan jatkuvan ensi kesänäkin

Harrastetakuu – matalan kynnyksen toimintamalli

Tavoitteena yhteistyössä eri toimijoiden kanssa mahdollistaa naantalilaisten lasten ja nuorten harrastusolosuhteet. Tavoitellaan ei harrastavia lapsia ja nuoria.

Harrastetakuun toiminnot olivat joko maksuttomia tai alennettu maksu osallistujille. Toimintaa olivat mm. liikuntakerhot kaikissa alakouluissa, erityistä tukea tarvitsevien lasten kerhot kahdessa koulussa, hevosharrastekurssit, karvaiset kamut, tanssikerhot, teatterikerhot, sirkuskerho, cheergym, motocross, parkour, tunnuseikkailu, parkour.

Osallisuus

Nuorisovaltuuston järjestämä alueellinen verkostoitumisseminaari 27.10.2018: toteutui. Osallistujia oli kahdeksasta kunnasta, yhteensä noin

30 henkilöä.

Etsivän nuorisotyön paikallinen operatiivinen verkosto (perustuu Nuorisolain velvoitteeseen): Tavoitteena edistää edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista, yhteisiä menettelytapoja nuoren palveluihin ohjaamisessa sekä tiedonvaihdon sujuvuutta. Verkosto kokoontui kaksi kertaa vuoden 2018 aikana.

Johtava hoitaja Hannele Nikander-Tuominen:

Perhekeskus

- Varsinainen toiminnallinen perhekeskus ei ole edennyt Naantalissa, mutta yhteistyö on tehty ja uusia toimintamalleja on viritelty terveystieteiden, sosiaalipalveluiden ja sivistystoimen, erityisesti varhaiskasvatuksen kanssa, mm. varhaisen tuen muodot ja jalkautuminen varhaiskasvatukseen. Tämä työ jatkuu edelleen ja ehkäpä entistä vahvempaan, erityisesti alle kouluikäisten lasten perheiden osalta. Erityisesti yhteinen päämäärä on ohjannut työskentelyä ja tiivistänyt yhteistyötä.
- Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden kokoaminen yhteen ja tiedottaminen > esite on tehty ja uudet nettisivut kokoavat palvelut yhteen
- Pyydä apua-nappi on käytössä ja käyttö jatkuu hankkeen loputtuakin

Ihmeelliset vuodet-vanhempainryhmä käynnistynyt 8.1.2019 Naantalissa.

Ihmeelliset vuodet -vanhemmuusryhmä tarjoaa käytännöllisiä taitoja vanhemmuuteen ja tukea omaan jaksamiseen. Ryhmä on tehokas keino vähentää lasten uhmakkuutta ja käyttäytymispulmia sekä lisätä lasten pärjäämistä kotona, päiväkodissa, koulussa ja kaverisuhteissa. Ihmeelliset vuodet -ohjelma perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja sen on todettu edistävän merkittävästi lasten ja vanhempien hyvinvointia.

Ensimmäinen Naantalissa järjestetty ryhmä on tarkoitettu 3-7 -vuotiaiden lasten vanhemmille. Ryhmä kokoontuu 15 kertaa. Ryhmä on vanhemmille maksuton ja ryhmän kokoontumisen aikana perheen lapsille on tarjottu lastenhoitoapua oppilaitosyhteistyössä Rasekon kanssa. Tavoitteena on, että vanhempainryhmä järjestetään omana toimintana säännöllisesti.

Koulutuslautakunta on käsitellyt loppuraportin 9.4.2019 kokouksessa.

PERUSTURVAJOHTAJA:

Sosiali- ja terveyslautakunta merkitsee Lupa auttaa! – loppuraportin tiedokseen.

KÄSITTELY:

Merkittiin, että perhepalvelujen päällikkö Liisa Hankavuori oli läsnä kokouksessa asiantuntijana tämän asian käsittelyn ajan.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA:

Perusturvajohtajan ehdotus hyväksyttiin.